

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

Kertomus Clean Sky -yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2017

sekä yhteisyrityksen vastaus

SISÄLLYS

	Kohta
Yhteisyrityksen vastaus	
Johdanto	1–11
Clean Sky –yhteisyrityksen perustaminen	1–2
Hallinto ja ohjaus	3–5
Tavoitteet	6
Resurssit	7–10
Komission laatimat arvioinnit	11
Lausunto	12–24
Lausunto tilien luotettavuudesta	13
Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	14
Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	15
Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet	16–18
Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä	19–24
Talousarvio- ja varainhallinto	25–35
Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen	25–26
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä	27–30
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä	31–35
Sisäiset kontrollit	36–38
Sisäisen valvonnan kehys	36–38
Muut asiat	39

Muiden osakkaiden osuuksista koituva vipuvaikutus ja kaksinkertaisen rahoituksen riski	39
Tietoja komission laatimista arvioinneista	40–41
Liite – Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta	
Yhteisyrityksen vastaus	

JOHDANTO

Clean Sky –yhteisyrityksen perustaminen

1. Brysselissä sijaitseva Clean Sky -yhteisyritys perustettiin joulukuussa 2007 seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman yhteyteen ilmailualan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi. Yhteisyritys perustettiin kymmenen vuoden ajaksi, ja se alkoi toimia itsenäisesti 16. marraskuuta 2009¹. Neuvosto jatkoi 6. toukokuuta 2014 yhteisyrityksen toiminnan kestoja 31. joulukuuta 2024 saakka².
2. Clean Sky -yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuva ilmailualan tutkimusta ja innovointia edistävä elin. Yhteisyrityksen perustajaosakkaita ovat uuden asetuksen mukaisesti Euroopan unioni, jota edustaa komissio, sekä yksityiset osakkaat, joita ovat integroitujen teknologioiden demonstraatiotoimien (ITD), innovatiivisten ilma-alusten demonstraatioalustaa koskevien toimien (IADP) ja poikittaistoimien (TA) teollisuutta edustavat vetäjät sekä assosiaatiojäsenedet. Lisäksi yhteisyritys tekee yhteistyötä kilpailuun perustuvien avoimien pyyntöjen perusteella valittujen teollisuutta edustavien ydinkumppaneiden kanssa³. Kumppaneille myönnettiin yksityisten osakkaiden asema Clean Sky 2 -yhteisyrityksen perustamisasetuksessa.

---

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 71/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, Clean Sky -yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 1).

² Neuvoston asetus (EU) N:o 558/2014, annettu 6 päivänä toukokuuta 2014, Clean Sky 2 -yhteisyrityksestä (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 77).

³ Vuonna 2008 yhteisyrityksen ensimmäiseen vaiheeseen (Clean Sky 1 -ohjelma) liittyi 16 vetäjää ja 66 assosiaatiojäsentä. Neuvoston asetuksen (EU) N:o 558/2014 liitteenä olevan yhtiöjärjestyksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan Clean Sky -yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen assosiaatiojäsenedet säilyttävät asemansa siihen saakka, kunnes tutkimustoimet, joihin ne osallistuvat, päättyvät tai enintään 31. päivä joulukuuta 2017 saakka. Kun yhteisyrityksen vuonna 2016 käynnistämä neljäs ydinkumppaneille tarkoitettu ehdotuspyyntö saatiin päätökseen, yhteisyritys päätti vuonna 2017 osakkaiden valinta- ja liittymismenettelyn, jonka tuloksena yhteensä yli 230 oikeussubjektia osallistuu Clean Sky 2 -ohjelmaan. Määrä sisältää 16 vetäjää, niiden osakkuusyhteisöt ja asianomaiset kolmannet osapuolet sekä valitut ydinkumppanit osakkuusyhteisöineen ja asianomaisine kolmansine osapuolineen.

Hallinto ja ohjaus

3. Yhteisyrityksen hallintorakenteeseen kuuluvat hallintoneuvosto, toimitusjohtaja, valtioiden edustajien ryhmä sekä tieteellinen ja teknologinen neuvoa-antava komitea.
4. Hallintoneuvosto koostuu yhdestä komission edustajasta (unionin puolesta), yhdestä kunkin teollisen vetäjän edustajasta, yhdestä assosiaatiojäsenen edustajasta kutakin ITD-toimea kohden ja yhdestä ydinkumppaneiden edustajasta kutakin ITD- ja IADP-toimea kohden. Hallintoneuvosto on yhteisyrityksen pääasiallinen päätöksentekuelin, ja se vastaa yhteisyrityksen toiminnasta ja valvoo sen toimintojen toteutusta. Toimitusjohtaja vastaa yhteisyrityksen päivittäisestä johtamisesta.
5. Valtioiden edustajien ryhmä on EU:n jäsenvaltioiden ja muiden maiden edustajien muodostama verkko, joka antaa neuvontaa ja lausuntoja yhteisyrityksen strategisesta suuntautumisesta ja toimista. Tieteellinen ja teknologinen neuvoa-antava komitea koostuu tutkijoista ja insinööreistä. Komitea antaa neuvoja teknologiaan ja ympäristöön liittyvissä ja sosioekonomisissa kysymyksissä.

Tavoitteet

6. Yhteisyrityksen päätavoitteena on edistää merkittävästi ilmailualan teknologioiden ympäristövaikutusten vähentämistä ja parantaa Euroopan ilmailualan kilpailukykyä.

Resurssit

7. EU:n enimmäisosuus yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen hallintokulujen ja tutkimustoimien (Clean Sky 1 -ohjelma) rahoituksesta on 800 miljoonaa euroa, joka suoritetaan seitsemännestä tutkimuksen puiteohjelmasta⁴. Määrästä enintään 400 miljoonaa euroa on tarkoitus osoittaa ITD-toimien vetäjille ja enintään 200 miljoonaa euroa assosiaatiojäsenille. ITD-toimien vetäjien ja assosiaatiojäsenen rahoitusosuuden on vastattava vähintään EU:n rahoitusosuutta, kun huomioon ei oteta ydinkumppaneille

---

⁴ Asetus (EY) N:o 71/2008, 5 artiklan 1 kohta.

esitettyjen ehdotuspyyntöjen kautta osoitettuja varoja. Jäljellä oleva vähintään 200 miljoonan euron määrä on suunnattava kilpailuun perustuvien ehdotuspyyntöjen avulla valituille kumppaneille⁵.

8. EU:n on määrä rahoittaa yhteisyrityksen toisen vaiheen (Clean Sky 2 -ohjelma) toimintaa Horisontti 2020 -puiteohjelmasta enintään 1 755 miljoonalla eurolla⁶. Yksityisten osakkaiden odotetaan antavan yhteisyrityksen käyttöön ainakin 2 193,75 miljoonaa euroa sen elinkaaren aikana⁷. Tästä määrästä yksityisten osakkaiden on käytettävä vähintään 965,25 miljoonaa euroa täydentäviin toimiin, jotka eivät sisälly yhteisyrityksen työsuunnitelmaan⁸.

9. Yhteisyrityksen toisen vaiheen (Clean Sky 2 -ohjelman) hallinnolliset kulut eivät saa olla yli 78 miljoonaa euroa, ja ne katetaan rahoitusosuuksilla, jotka jaetaan tasan vuosittain unionin ja yksityistä sektoria edustavien osakkaiden kesken⁹.

10. Vuonna 2017 Clean Sky 2- yhteisyrityksen lopullinen talousarvio oli 243,5 miljoonaa euroa (2016: 287,8 miljoonaa euroa). Yhteisyrityksen henkilöstön määrä oli 31. joulukuuta 2017 yhteensä 41 (2016: 41)¹⁰.

---

⁵ Clean Sky -yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksen 13 artiklan 1 kohta (asetus (EY) N:o 71/2008, liite I).

⁶ Asetus (EU) N:o 558/2014, 3 artiklan 1 kohta.

⁷ Asetus (EU) N:o 558/2014, 4 artiklan 1 kohta.

⁸ Asetuksen (EU) N:o 558/2014 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan täydentävät toimet ovat toimia, jotka eivät kuulu yhteisyrityksen työsuunnitelmaan, mutta joilla tuetaan yhteisen Clean Sky -teknologia-aloitteen tavoitteita. Mainitun asetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti riippumaton ulkoinen tilintarkastaja todentaa täydentävien toimien kustannukset, joita yhteisyritys, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tai unionin elin eivät tarkasta.

⁹ Clean Sky -yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksen 15 artiklan 2 kohta (asetus (EU) N:o 558/2014, liite I).

¹⁰ Yhteisyrityksestä ja sen toiminnasta on saatavissa lisätietoa yhteisyrityksen verkkosivustolla osoitteessa: <http://www.cleansky.eu>.

Komission laatimat arvioinnit

11. Komissio sai kesäkuussa 2017 päätökseen loppuarvioinnin seitsemännen puiteohjelman mukaisista yhteisyrityksen toimista sekä väliarvioinnin Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaisista toimista, minkä jälkeen yhteisyritys laati toimintasuunnitelmat toteuttaakseen arvioinneissa annetut suositukset. Siksi tilintarkastustuomioistuin sisällyttää kertomukseensa osion, jossa käsitellään arviointeihin perustuvia yhteisyrityksen toimintasuunnitelmia. Osio on laadittu ainoastaan tiedotustarkoituksessa, eikä se ole osa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuntoa tai huomautuksia.

LAUSUNTO

12. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut

- a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat¹¹ ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta¹² 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
- b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Lausunto tilien luotettavuudesta

13. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen tilinpäätös 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2017 sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

---

¹¹ Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

¹² Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotapahtumat, ja talousarvion liitetiedot.

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

14. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

15. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

16. Toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen mukaisesti tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksytyjen julkisen sektorin tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän velvollisuuteen kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä. Toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat niitä sääntelevien normien mukaisia. Yhteisyrityksen toimiva johto on viime kädessä vastuussa tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

17. Kun toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida yhteisyrityksen kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

18. Hallintoelinten vastuulla on valvoa organisaation tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

19. Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan

ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisyudet ja noudattamatta jättämiset. Virheellisyudet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

20. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontrolleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden kannalta. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden asianmukaiset tarkastustoimenpiteet, mutta tarkoituksena ei ole esittää lausuntoa sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilien yleisen esittämistavan arvioiminen.

21. Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta saadun tuen ja arvioi menettelyt, joilla yhteisyritys kerää palkkioita ja muita tuloja.

22. Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa ennakkomaksuja lukuun ottamatta kaikenlaiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu.

23. EU:n varainhoitoasetuksen 208 artiklan 4 kohdassa säädetyn mukaisesti¹³ tilintarkastustuomioistuin on tätä kertomusta ja tarkastuslausumaa laatiessaan ottanut huomioon riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan yhteisyrittöksen tilien osalta suorittaman tarkastustyön.

---

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

24. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaisiksi.

TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTO

Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen

25. Clean Sky 1 -ohjelman ja Clean Sky 2 -ohjelman toteuttamiseen käytettävissä olevaan varainhoitovuoden 2017 lopulliseen talousarvioon sisältyi 313,4 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 243,5 miljoonaa euroa maksumäärärahoja.

26. Määrärahojen käyttöaste oli korkea niin maksusitoumusmäärärahojen (99,6 prosenttia) kuin maksumäärärahojen (98,5 prosenttia) kohdalla.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä

27. EU suoritti vuoden 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 800 miljoonan euron käteissuoritukset 800 miljoonan euron määrästä, joka myönnettiin seitsemänneistä puiteohjelmasta yhteisyrityksen ensimmäisen vaiheen toteuttamista varten.

28. Yksityiset osakkaat olivat sitoutuneet osallistumaan Clean Sky 1 -toimiin vähintään 600 miljoonalla eurolla. Clean Sky 1 -ohjelma päätettiin vuonna 2017, ja vuoden loppuun mennessä hallintoneuvosto oli validoinut yksityisten osakkaiden luontoissuorituksia 594,1 miljoonan euron arvosta. Lisäksi yksityiset osakkaat maksoivat 14,9 miljoonan euron käteissuoritukset yhteisyrityksen hallinnollisiin kuluihin.

29. Yksityisten osakkaiden rahoitusosuus Clean Sky 1 -ohjelman toiminnasta oli näin ollen vuoden 2017 lopussa kaikkiaan 609 miljoonaa euroa. EU:n kertyneet käteissuoritukset olivat puolestaan 800 miljoonaa euroa.

30. Yhteisyritys oli sitonut sille Clean Sky 1 -ohjelman toimia varten osoitetuista 817,2 miljoonan euron operatiivisista ja hallinnollisista määrärahoista¹⁴ vuoden 2017

---

¹⁴ Kokonaismäärä (817,2 miljoonaa euroa) koostuu seitsemänneistä puiteohjelmasta rahoitetusta EU:n käteissuorituksesta (800 miljoonaa euroa), yksityisten osakkaiden käteissuorituksesta

loppuun mennessä 815,2 miljoonaa euroa ja suorittanut maksuja 815,1 miljoonaa euroa (99,7 prosenttia käytettävissä olleista määrärahoista).

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä

31. EU suoritti vuoden 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 484,8 miljoonan euron käteissuoritukset enintään 1 755 miljoonan euron määrästä, joka myönnettiin Horisontti 2020 -puiteohjelmasta Clean Sky 2 -ohjelman toteuttamista varten.

32. Yksityisillä osakkailla ei ole velvoitetta osoittaa luontois- ja käteissuorituksina tiettyä vähimmäismäärää Clean Sky 2 -yhteisyrityksen toimiin. Vuoden 2017 lopussa yksityiset osakkaat olivat raportoineet 265,6 miljoonan euron luontoissuorituksista. Hallintoneuvosto oli validoinut tästä määrästä 54 miljoonaa euroa. Lisäksi yksityiset osakkaat maksoivat yhteisyrityksen hallinnollisiin kuluihin käteissuorituksina 9,5 miljoonaa euroa.

33. Yksityisten osakkaiden on osoitettava yhteisyrityksen työohjelmaan kuulumattomiin täydentäviin toimiin ainakin 965,25 miljoonaa euroa. Yksityiset osakkaat raportoivat vuoden 2017 loppuun mennessä jo 594 miljoonan euron määrän, josta 423 miljoonaa euroa oli varmennettu. Tilintarkastustuomioistuimella ei ole valtuuksia tarkastaa täydentäviin toimiin osoitettuja osakkaiden luontoissuorituksia, joten se ei voi antaa lausuntoa niiden luonteesta, laadusta tai määrästä (ks. myös kohta 39).

34. Teollisuutta edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet olivat näin ollen vuoden 2017 loppuun mennessä 477 miljoonaa euroa (josta 89 prosenttia osoitettiin täydentäviin toimiin). EU:n käteissuoritukset olivat puolestaan 484,8 miljoonaa euroa.

(14,9 miljoonaa euroa) hallintokuluihin ja seitsemännen puiteohjelman ennakkorahoituksen perusteella saaduista korkotuloista (2,3 miljoonaa euroa).

35. Yhteisyritys oli sitonut Clean Sky 2 -ohjelmaa varten osoitetuista enintään 1 794 miljoonan euron operatiivisista ja hallinnollisista määrärahoista¹⁵ vuoden 2017 loppuun mennessä 1 009,6 miljoonaa euroa ja suorittanut maksuja 493 miljoonaa euroa.

SISÄISET KONTROLLIT

Sisäisen valvonnan kehys

36. Yhteisyritys on ottanut käyttöön rahoitusta ja operatiivista toimintaa koskeviin asiakirjatarkastuksiin perustuvat ennakkotarkastusmenettelyt. Yhteisyritys toimittaa seitsemännen puiteohjelman väli- ja loppumaksujen jälkitarkastuksia edunsaajien luona. Sen sijaan Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeita koskevien kuluilmoitusten jälkitarkastuksista vastaa komission yhteinen tarkastus (Common Audit Service, CAS). Yhteisyritys raportoi vuoden 2017 lopussa jälkitarkastusten jäännösvirhetasoksi 1,40 prosenttia seitsemännen puiteohjelman hankkeiden ja 1,6 prosenttia Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeiden kohdalla¹⁶.

37. Tarkastustulokset pohjautuvat yhteisyrityksen sisäisen valvonnan järjestelmän arviointiin sekä tulojen, maksujen, avustusten ja hankintojen tapahtumatarkastukseen. Lisäksi tarkastusta varten käytiin läpi päätökseen saatujen jälkitarkastusten, jotka muun muassa kattoivat havaituista virheistä johtuvia takaisinperintätoimia, joukosta poimittu otos. Tilintarkastustuomioistuin sai näiden tarkastustulosten ansiosta kohtuullisen varmuuden siitä, että yhteisyrityksen kokonaisjäännösvirhetaso ei ole olennainen.

38. Vuoden 2017 lopussa komission yhteisten Horisontti 2020 -avustusten hallinnointi- ja seurantavälineiden kohdalla ei ollut vielä saatu päätökseen kehitystyötä, joka on tarpeen erityisesti yhteisyrityksen luontoissuoritusten käsittelemiseksi.

---

¹⁵ Kokonaismäärä koostuu EU:n 1 755 miljoonan euron käteissuorituksesta, joka rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta, ja yksityisiltä osakkailta hallintokuluihin saatavasta 39 miljoonan euron käteissuorituksesta.

¹⁶ Clean Sky -yhteisyrityksen vuoden 2017 toimintakertomus, s. 103 ja 104.

MUUT ASIAT

Muiden osakkaiden osuuksista koitua vipuvaikutus ja kaksinkertaisen rahoituksen riski

39. Yksi yhteisyrityksen päätavoitteista on koota maksuosuuksia toiminta-alansa teollisuutta edustavilta osakkailta¹⁷. Operatiivisen toiminnan ja täydentävien toimien vipuvaikutuskerroin on vähintään 1,25¹⁸. Clean Sky 2 -yhteisyrityksen perustamisasetuksessa ei kuitenkaan veloiteta teollisuutta edustavia osakkaita osoittamaan operatiiviseen toimintaan tietyn vähimmäismäärän verran luontoissuorituksia¹⁹. Operatiivisiin toimiin tarkoitettujen luontoissuoritusten vipuvaikutuskertoimen vähimmäismäärää ei niin ollen ole mahdollista määrittää. Tilintarkastustuomioistuinella ei ole valtuuksia tarkastaa täydentäviin toimiin osoitettuja luontoissuorituksia, joten se ei voi antaa lausuntoa niiden luonteesta, laadusta tai tosiasiallisuudesta²⁰.

---

¹⁷ Asetuksen (EU) N:o 558/2014 johdanto-osan 4 kappaleessa todetaan, että kumppanuuden olisi perustuttava kaikkien kumppanien tasapainoiseen rahoitusosuuteen.

¹⁸ Teollisuutta ja tutkimusta edustavien osakkaiden yhteisyrityksen operatiivisiin ja täydentäviin toimiin osoittamien vähimmäisosuuksien kokonaismäärä (2 193,75 miljoonaa euroa) jaettuna teollisuutta ja tutkimusta edustaville osakkaille varatun EU:n käteissuorituksen enimmäismäärällä (1 755 miljoonaa euroa).

¹⁹ Asetuksen (EU) N:o 558/2014 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa täsmennetään, että yksityisten osakkaiden olisi yhteisyrityksen elinkaaren aikana suoritettava rahoitusosuus, joka on yhteensä vähintään 2 193,75 miljoonaa euroa. Tästä määrästä vähintään 965,25 miljoonan euron olisi koostuttava kuluista, jotka ovat aiheutuneet niille yhteisyrityksen työsuunnitelmaan kuulumattomien täydentävien toimien toteuttamisesta.

²⁰ Asetuksen (EU) N:o 558/2014 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti yhteisyrityksen nimittämä riippumaton ulkoinen tilintarkastaja varmentaa täydentävistä toimista aiheutuvat kustannukset. Sen sijaan yhteisyritys tai unionin elin eivät tarkasta täydentävistä toimista aiheutuneita kustannuksia.

TIETOJA KOMISSION LAATIMISTA ARVIOINNEISTA

40. Komission loppuarviointi yhteisyrityksen toiminnasta seitsemännen puiteohjelman yhteydessä kattoi jakson 2008–2016²¹. Clean Sky 2 -yhteisyrityksen Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä laadittu väliarviointi puolestaan käsitteli vuosia 2014–2016²². Arvioinnit tehtiin yhteistyrytyksestä annettujen neuvoston asetusten²³ mukaisesti riippumattomien asiantuntijoiden avustuksella. Niissä käsiteltiin yhteisyrityksen tuloksellisuutta relevanssin, tehokkuuden, vaikuttavuuden, johdonmukaisuuden ja EU:n tason lisäarvon näkökulmasta. Lisäksi käsiteltiin avoimuutta ja tutkimuksen laadukkuutta. Arviointien tulokset oli otettu huomioon raportissa, jonka komissio lähetti Euroopan parlamentille ja neuvostolle lokakuussa 2017²⁴.

41. Yhteisyritys laati vastauksena arvioijien antamiin suosituksiin²⁵ toimintasuunnitelman, jonka yhteisyrityksen hallintoneuvosto vahvisti huhtikuussa 2018. Toimintasuunnitelma

---

²¹ *Final Evaluation of the Clean Sky Joint Undertaking operating under FP7*
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/cs.pdf>.

²² *Interim Evaluation of the Clean Sky 2 Joint Undertaking (2014–2016) operating under Horizon 2020*. <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/cs2.pdf>.

²³ Clean Sky -yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 71/2008 11 artiklassa ja Clean Sky 2 -yhteisyrityksestä annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 558/2014 11 artiklassa tarkoitetut lakisääteiset komission arvioinnit.

²⁴ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja. *Interim Evaluation of the Joint Undertakings operating under Horizon 2020* {SWD(2017) 339 final}.

²⁵ Arvioijien antamat suositukset liittyvät seuraaviin aiheisiin: ilmailualan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksille EU:ssa määritettyjen puitteiden tarkoituksenmukaisuus ja optimointi (mukaan lukien valtuutus sopimus komission kanssa); vähemmän rajoittavat aihealueet tulevissa ehdotuspyynnöissä; tarve edistää alihankintaa pk-yritysten osallistumisen lisäämiseksi; tarve lisätä avoimuutta sekä tietoisuutta Clean Sky -ohjelmasta; tarve kehittää vaihtoehtoisten tutkimusteknologioiden käyttöä yhteisyrityksen toimissa; tarve lisätä synergiaa kansallisten tutkimusohjelmien kanssa sekä kasvattaa taloudellista vaikutusta ja tiedemaailman osallistumista. Näiden suositusten lisäksi yhteisyritys sai suosituksia myös komission sisäisen tarkastuksen osastolta. Se tarkasti vuonna 2017 tarkastuksen yhteisyrityksen tuloskehityksen ja suositteli, että Clean Sky 2 -yhteisyritys täydentää tuloskehystä määrittelemällä kriteerit ja niihin liittyvät indikaattorit ja kvantifioimalla yhteisyrityksen kilpailukykyä koskevat tavoitearvot / teolliset tavoitteet sekä kehittää asianmukaiset menetelmät, joilla mitataan edistystä tavoitteisiin nähden.

sisältää monia erilaisia toimia, jotka yhteisyrityksen on tarkoitus toteuttaa²⁶, ja osa niistä on jo käynnistetty²⁷. Osa toimista on sen sijaan aiotaan toteuttaa vuonna 2018 tai seuraavalla ohjelmakaudella²⁸.

-
- ²⁶ Arvioijan suositusten johdosta vuonna 2018 toteutettavia toimia ovat muun muassa seuraavat: kansallisten tutkimusohjelmiin liittyvän koordinoinnin parantaminen lisäämällä valtioiden edustajien ryhmän vaikuttavuutta; yhteisyrityksen strategisen vision näkyvyyden lisääminen laatimalla suunnitelma muiden alojen kanssa eri teknologioiden osalta toteutettavista monialaisista työpajoista; useita toimenpiteitä tarkoituksena ottaa huomioon Clean Sky 2 -toimien vähemmän rajoittavia aihealueita koskeva suositus; toimien taloudellisen vaikutuksen lisääminen analysoimalla hanketulokset ja niiden suunniteltu hyödyntäminen; Clean Sky Academy -ryhmän uudelleenkäynnistäminen tiedemaailman osallistumisen lisäämiseksi.
- ²⁷ Jo käynnistettyihin toimiin kuuluvat muun muassa seuraavat: assosiaatiojäseniä koskevan järjestelmän (Clean Sky 1) korvaaminen ydinkumppaneita koskevalla järjestelmällä (Clean Sky 2) osallistumisen lisäämistä ajatellen; tieteellisen komitean jäsenistön uusiminen kehitteillä oleviin teknologioihin liittyvän uudenlaisen osaamisen tuomiseksi mukaan hallintoneuvoston joulukuussa 2017 tekemän päätöksen mukaisesti; analyysi alihankintamekanismin käyttömahdollisuuksien selvittämiseksi pk-yritysten osallistumisen ja tehokkuuden lisäämiseksi säädöskehystä ja avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita noudattaen; komission kanssa tehtyyn valtuutus sopimukseen ja osallistumissääntöihin liittyvä yksinkertaistamis- ja poikkeustoimenpiteiden alustava analyysi seuraavaa ohjelmakautta varten; valtioiden edustajien ryhmän laatima ensianalyysi tulevasta ilmailualan tutkimuspuitteiden rahoituksesta (joulukuu 2017); säännölliset kokoukset muiden relevanttien yhteisyritysten kanssa (SESAR, Shift2Rail, FCH2 ja ECSEL); kattava raportti Clean Sky 1 -ohjelman teknologisista saavutuksista (*Outcome of the first European Aeronautics Research Partnership 2008–2017*).
- ²⁸ Toimet, joiden osalta harkitaan tarkempaa analyysiä seuraavaa ohjelmakautta varten, liittyvät etenkin yhteisyrityksen säädös- ja toimintakehykseen (kuten yksinkertaistamistoimenpiteisiin) sekä yhteisyrityksen hallinnoimien tutkimustoimien laajuuteen.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Neven Matesin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 2. lokakuuta 2018 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Klaus-Heiner LEHNE

Presidentti

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautus	Korjaavan toimenpiteen tilanne (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
	<i>Horisontti 2020 -puiteohjelman avustusten hallinnointi</i>	
2016	Vuosi 2016 oli Horisontti 2020 -puiteohjelman kolmas toteutusvuosi. Sen lopussa yhteisyritys oli saanut vasta osittain valmiiksi valvontajärjestelmiensä yhdistämisen komission yhteisiin Horisontti 2020 -avustusten hallinnointi- ja seurantavälineisiin.	Toteutettu
	<i>Ennakkomaksujen seuranta ja selvittäminen</i>	
2016	Yhteisyritys ei ollut vielä vuoden 2016 lopussa selvittänyt lainkaan ennakkomaksuja (176 miljoonaa euroa), jotka suoritettiin teollisuutta edustaville osakkaille Horisontti 2020 -avustussopimusten mukaisesti. Yhteisyriksen taloudellinen riski pienenisi, jos ennakkomaksut selvitettäisiin säännöllisesti osakkaiden raportoimia kuluja koskevien ilmoitusten avulla.	Toteutettu

Clean Sky 2 Joint Undertaking

YHTEISYRITYKSEN VASTAUS

Yhteisyritys on ottanut tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomioon.